

SF

eridanas

NANCY KRESS

KRYŽMINĖ UGNIS

408

PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Knygute.lt

Nancy Kress

KRYŽMINĖ UGNIS

Mokslinės fantastikos romanas

Tolimoje planetoje įsikuria žmonių kolonija. Keli tūkstančiai naujakurių netrukus supranta, jog jie šiame pasaulyje yra ne vieni. Visai šalia aptinkamos kelios svetimiečių kengūroidų gyvenvietės. Tačiau šie kengūroidai kažkokie keisti, regresuojantys. Ir tik saujelei žmonių pavyks suvokti, koks stubbinantis likimas lemtas jų kolonijai ir visai žmonijai...

Iš anglų kalbos vertė BRONIUS BRUŽAS
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
408 tomas. Serija įkurta 1990m.

Nancy Kress - CROSSFIRE
New York, TOR books, 2003

Copyright © by Nancy Kress, 2003

Cover art copyright © Manchu, 2004

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2007
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2011

ĮŽANGA

O Dieve, man pavyko, pagalvojo Džeikas Holmanas ir apžvelgė žiūrovus, stebinčius jį iš lygumos, natūraliai susiformavusios Kalifornijos atšlaitėje. Šešis tūkstančius veidų, baltų ir juodų, rudų ir auksinių, stambių ir smulkių, niekaip nepagražintų ar išdažytų réksmingomis spalvomis, neišraiškingų, netgi bjaurių, patobulintų genetinėmis modifikacijomis, pakėrėtų ir budrių, su galvos apdangalais ir be jų. Šešis tūkstančius žmonių, pasiruošusių skristi į žvaigždes. Ir kiekvienam iš jų aiškiai trūko daugiau nei vieno šulo.

- Niekas netikėjo, kad mes sugebėsime įgyvendinti tikslą, - prabilo Džeikas į mikrofoną. - Niekas netikėjo, jog nedidelė, asmeninė korporacija galės surengti ekspediciją į Žaliamedį. Niekas netikėjo, kad įstengime rasti lėšų pastatyti laivą, aprūpinti jį įranga bei kadrais. Niekas tuo netikėjo.

Nes nemanė, jog turtuoliai užsigeis amžiams palikti Žemę ir belstis dievai žino kur. Visus atbaidys milžiniškas mokestis už skrydį, tvirtino kritikai. Praeityje naujus pasaulius ištirdavo

ir teises į juos pareikšdavo valstybės, tačiau kolonistais tapdavo vargšai arba atstumtieji: badaujantys, bulves nesėkmingai sodinę Airijos fermeriai, persekiojami puritonai bei žydai, ištremti nusikaltėliai. Neturintys ko prarasti žmonės. Be abejo, pusė iš tų istorinių emigrantų mirdavo laivuose, dar pusė išgyvenusiujų per pirmus metus pribaidavo ligos arba priešiška nusiteikę čiabuviai. Tiesa, šiais atžvilgiais dabartinis kolonizavimo procesas skirsis nuo paminėtųjų: erdvėlaivyje jokie mirtini pavojai negrėsė, o Žaliamedyje protingi padarai negyveno - nei draugiški, nei priešiški. Tačiau nežinomybė visuomet asocijuodavosi su pavojais. Kam turtuoliams, klausė kritikai, galintiems susimokėti už kelionę laivu, reikėtų aukoti savo pinigų, vardan kolonijos, kuri galbūt atsirastų niekam nepriklausančioje, neištirtoje, per šešiasdešimt devynis šviesmečius nutolusioje planetoje?

Paaiškėjo, jog turtingieji turėjo ne mažiau priežasčių dingti iš Žemės negu buvo pačių emigrantų. Kritikai apeliavo į proto balsą, kolonistai klausėsi širdies.

- Mūsų būrį sudaro įvairūs ir kerintys žmonės, - pratęsė Džeikas. Jo verslo partnerė, sėdinti priešakinėje eilėje, susiraukė. *Kalbėk pa-*

prasčiau, be garso, vien lūpomis ištare Geilė, tačiau patarimą jis praleido pro ausis. - Šitą kelią mes pasirinkome irgi dėl įvairių, kerinčių priežasčių.

Raukytis ėmė ir vienas kitas iš naujųjų kva-kerių. Pastarieji, kaip Džeikas sužinojo, kerais netikėjo. Na, patys kalti. Laimei, kitą kartą su jais visais, išskyrus Viljamą Šiplį, bendrauti teks tik po šešių metų. Per skrydį nemiegos vienintelė valdytojų taryba, tiksliau, tie jos nariai, kurie norės. Ir tik tiek laiko, kiek galės.

- Tačiau mus sieja vienas bendras dalykas: Žaliamedis. "Miros" korporacija džiaugiasi, kad pasirinkote šiuos naujus namus ir jums linki geriausios kloties. O dabar traukiame į mūsų laivą. Laimingos jums kelionės.

Džeikas atšlijo nuo mikrofono. Pasigirdę ne-drąsūs plojimai veikia sustiprėjo, nes po aki-mirkos jo žodžiai buvo išversti į arabų, kinų ir ispanų kalbas. Geilė nusišypsojo apimta pa-lengvėjimo, jog partneris šnekėjo taip trumpai. Ekspedicijos vadovo vietą užėmė koordinato-rius, kuris nurodė pirmajam būriui lipti į "Arie-lį".

Nuo suvytusios žolės kylančios grupelės stengėsi laikytis savo draugijoje, kaip, žinoma, ketino elgtis ir Žaliamedyje, po ilgo šaltojo

miego. Beveik du tūkstančiai kvakerių. Nuo valdžios viršūnės nuversta karališka arabų šeima su gausia svita - šydais apsigaubusios moterys sėdėjo atokiau nuo vyrų. Kinai, romiausi iš viso kontingento, be menkiausių prieštaravimų paklūstantys savo vadovams. Įtartina Lario Smito šejenų gentis - tūkstantis fiziškai galingų ir turbūt labiausiai iš aplinkinių pakvaišusių individų. Daugybė Geilės šeimos narių ir artimųjų, įsitikinusių, jog Žemėje gyvybę palaikanti biosfera žlugs ne vėliau kaip po šimtmečio. O kur dar mokslininkai, nuotykių ieškotojai, loterijos, pagrindiniu prizu siūliusios kelionę į žvaigždes, laimėtojai, margas ekscentriškų milijonierių pulkas.

Ir Džeikas Holmanas, iš teisėsaugos nagų išsisukęs nusikaltėlis.

O Dieve, man pavyko.

- Pasirengęs, Džeikai? - paklausė verslo partnerė. Rudos jos akys žioravo, kas buvo nebūdinga dalykiškajai, pragmatiškajai Geilei. Jis nužvelgė saulės nugairintą, jokiomis genetinėmis modifikacijomis nepakoreguotą vidutinio amžiaus moters veidą, tvirtą kūną ir triumfą spinduliuojančią laikyseną. Kojos praskėtos, liemuo pakrypęs į priekį, smakras pakeltas. Išvaizda kaip ringe stovinčio, dvikovai pa-

siruošusio boksininko.

Džeikas nusišypsojo.

- Senų seniausiai.

1

Geilė mylėjo "Arielį". Jausmai kėlė sąmyšį, nes po Lahirės mirties ji nesitikėjo gebėsianti nuoširdžiai ką nors pamilti. Ir juo labiau negyvatą daiktą.

Kulniuodama palei mažutes miegamąsias vienuotes siauru koridoriumi, vedančiu link kajutkompanijos, Geilė ištiesė ranką ir paglostė pilką metalinę pertvarą. Brūkstelėjo nedrąsiai, nes nenorėjo, kad kas pastebėtų, kokius pojūčius jai kurstė laivas. Visų pirma puoselėti prierašumą gigantiškam metalo luitui kvaila. Antra, nukakus į Žaliamedį, "Arielis" bus išardytas ir perdirbtas. Kas gi galėtų pamilti, tarkim, atliekų valymo cisterną?

- Geile, kokia pakili jūsų nuotaika, - tarė Faizalas bin Saudas, kai ji įžengė į kajutkompaniją. Visi kiti, išskyrus kapitoną Šererį ir jo karininkus, jau sėdėjo prie pietų stalo. - Sulaukėme gerų naujienų iš Žemės?

- Ne, jokių žinių, - lakoniškai atsakė moteris. Net ir po dviejų skrydžio metų nepajėgė apsi-

spręsti, ar Saudas jai patinka. Jis elgdavosi pernelyg meiliai, atrodė nenuoširdus bei prieštaringas: musulmonas, kuris keletą sykių per dieną atsisukdavo į Saulę ir meldavosi, Marse studijavęs, žemiškųjų Elžbietos laikų foliantus tyrinėjęs istorikas. Jo palydovės gyveno atskirai, savo hareme, tačiau Geilę, finansine bei socialine prasme, Saudas laikė sau lygiaverte asmenybe. Stebino ir tai, kad vyriškis, kadaise turėjęs princo titulą, visuomet elgdavosi taktiškai bei paslaugiai.

- Netikiu, jog mums neperdavė *kokių nors* naujienų, - karingai pareiškė Ingrida Džonson.
- KE ryšys šiaip sau neužmezgamas.

Geilė šaltai nužvelgė genetikę. Ingrida dviprasmiškų jausmų nesukeldavo: viena iš ekspedicijos vadovių jos nekentė, tačiau širdyje didžiavosi įstengianti nusišvepti savo panieką. *Uždaroje erdvėje, per ilgą kosminį skrydį*, rašė Džeikas instrukcijose, kurias įteikė valdytojų tarybai, *mandagumas ir tolerancija bus ne mažiau svarbūs negu vaisingi užsiėmimai*.

- Taip, žinoma, tu teisi, - atsiliepė Geilė, - šiokią tokią informaciją mums persiuntė. Jungtinė Atlanto Federacija paskelbė griežčiau bausianti už neteisėtas genetines modifikacijas. Vakarų Afrikoje dar labiau įsišėlo karas.

Kiniją užliejo sukilimo banga. Ramiojo vandenyne pakrančių šalis sudrebino eilinis žemės drebėjimas. Kolumbijoje surinktas itin prastas kavos pupelių derlius. Genetinių modifikacijų institutas pranešė, jog sukūrė naujus vaistus nuo kareivius kankinančių melanomų. Smulkmenas galėsi atsispausdinti pavalgiusi.

- Aš taip pat jomis pasidomėsiu, - pasakė Faizalas nepriekaištinga anglų kalba, seksualiai kirčiuodamas žodžius. Jo tartis Geilei nedarė jokio įspūdžio, kitaip, ko gero, negu Ingridai.

KE, kvantinės energijos, ryšį Žeme su jais užmegzdavo du kartus per mėnesį. Šiuo metu "Arielis", kuriame vyraavo 1,25 g, lėkė pasiekęs nemažą šviesos greičio dalį - Geilė tiksliai nežinojo kokią, nes pati mokslininkė nebuvo. Duomenys, siunčiami KE sąsaja, atskriedavo akimirksniu, tačiau transliacijos kainuodavo nepigiai. Tik jos ir tejungė "Arielį" su namais. Kas savaitę jis tolo ne vien atstumo prasme, bet ir laiko požiūriu. Viskuo kaltas reliatyvistinis tempas, kurį erdvėlaivis išvystys prieš pradėdamas mažinti greitį. Kai kolonistai nusileis į Žaliamedį, tarp metalinių korpuso sienų jie bus praleidę šešerius metus ir septynis mėnesius. Žemėje bus praėję bemaž septyni dešimtmečiai. Gimtoji planeta taps visiškai kito-

kiu pasauliu, o mylimieji seniai gulės kapuose. Štai kodėl didžiama kolonistų keliavo grupelėmis, kartu su sau brangiais žmonėmis. Geilės šeima ir artimieji, iš viso 203 individų, miegojo šaltosiose kamerosse.

- Ir kodėl mes neužsisakėme kassavaitinių transliacijų? - suzirzė Ingrida. - Vargu ar jos būtų daug brangesnės. Už antrąjį KE ryšį mes vis vien mokame papildomai. Ei, ką valgysime? Nejau vėl žuvį?

- Rodos, šiandien ji patiekta su kitokiu padažu, - pratarė Viljamas Šiplis. - Ak, kaip gardžiai kvepia!

Malonios, taktiškos jo manieros erzino Geilę beveik taip pat, kaip ir Ingridos gižlumas. *Aprimk, liepė ji sau. Tvardykis. Juk mes to tikėjomės.*

Praėjo dveji metai, liko dar ketveri. Jau dabar kiekvienam, susimokėjusiam už galimybę būdrauti, atsibodo maistas, įgriso pramogos ir pakyrėjo bendražygių draugija. Trys iš dvidešimties galop nusprendė panirti į šaltojo miego gelmes ir ten tūnoti, kol laivas pasieks tikslą: Geilė su Džeiku susilažino, kiek laiko sugebės ištvirti kiti. Visų laukė nuosavi šaldikliai. Erdvėlaivio priežiūrai užteko šešių žmonių įgulos ir jų kapitono, Šererio, bet pastarasis, priešin-

gai nuo civilių, teikė pirmenybę kariškai tvar-
kai ir įstengė taip užimti savo pavaldinius, kad
jų neužvaldytų nuobodulys, depresija ar prieš-
iški, tarpusavyje puoselėjami jausmai.

- Kur Džeikas? - paklausė Šiplis, sau į lėkštę
įsidėdamas ryžių bei žuvies, kuri vos prieš de-
šimt minučių panėšėjo į ledo luitus. - Jis netgi
nepusryčiavo.

- Valgys su kita pamaina, - atsakė Geilė. Nuo
sienos nuleidus stalą, kajutkompanijoje tilpdavo
tik dešimt žmonių, todėl maitintis reikėdavo
pamainomis. Kartais jiedu su Džeiku užkan-
džiaudavo atskirai, retsykais - drauge. Įdėmiai
stebėdavo psichinę aplinkinių būklę ir protar-
piais vienas su kitu pasidalydavo savo minti-
mis. Juk atrenkant kolonistus, svarbiausias
faktorius buvo jų pinigai. - Ką šįryt veikėte?

Todas Makalamas, švelnus Ingridos vyras,
kurį žmona laikė po padu, maloniai atsakė:

- Dar syki išanalizavome bakterijų, rastų Ža-
liamedžio dirvos pavyzdžiuose, genomus.

- Tą pačią procedūrą atlikome gal kokį dvi-
dešimtąjį kartą, - pridūrė Ingrida.

- Brangioji, netrukus iš Žaliamedžio gausime
naujų duomenų.

- O, planetinis zondas su mumis užmegs KE

ryšį? - sukluso Viljamas Šiplis. - Ar aš galėsiu peržiūrėti jo informaciją?

- Be abejo, - prižadėjo Todas, o Ingrida kietai sučiaupė lūpas tarsi niršdama, kad pašneko-vas braunasi į jos profesinę sritį.

Šiplį, naujų kvakerių atstovą ("Mes neturime vadovų".) domino viskas. Geilė nebūtų galėjusi tiksliai pasakyti, kaip turėtų atrodyti asmuo, priklausantis minėtajai religinei grupei, bet šitas žmogus neatitiko netgi miglotų jos lūkesčių. Naujieji kvakeriai sutelkė dėmesį į asketiškus Pirmuosius Principus, atsisakę "materialumo", kuris apraizgė jų religiją nuo tada, kai septynioliktame amžiuje užgimė tyri šios prada. Šiplis, kaip kiti 1902 miegantys jo bendruomenės nariai, vilkėjo pilką, niekaip nepadailintą kombinezoną ir neturėjo jokių papuošalų ar implantų. Iš pirmo žvilgsnio buvo akivaizdu, kad genetinės modifikacijos jam nerūpėjo. Tą liudijo žili, plikę supantys plaukeliai, odą išvagojusios septyniasdešimtmečio raukšlės, penkiasdešimties svarų antsvoris. Kaip asketiškumas derinosi su jo pomėgiu užkasti arba nuoširdžiu domėjimusi įvykiais Žemėje, klasikine muzika, genetika, laivo varikliu... viskuo? Šiplis buvo gydytojas, ir tokia profesija labiau asocijavosi ne su dvasiniais, o

materialiais dalykais.

Antra vertus, jis niekada nesikeikdavo, nežiūrėdavo televizijos, nesinaudodavo vaizdo grotuvu, neliesdavo putojančių svaigiųjų gėrimų arba laive pilstomo vyno atitikmens. Kiekvieną sekmadienį būdraujančius kolegas ragindavo dalyvauti "sambūryje". Geilė nežinojo, ar jo rengiamus pasisėdėjimus kas nors lankė. Ji asmeniškai į kvietimus numodavo ranka.

Į kajutkompaniją įžirgliojo ir už stalo įsitaisė kapitonas Šereris. Įkandin atsekė leitenantė Gretchena Vorts.

- Laba diena, vade, - pasisveikino Faizalas nepriekaištinga anglų kalba.

- Sveiki visi. O, žuvis. Gerai. - Jis nesivaržydamas griebė maistą.

Laivo įgulos nariai, kaip ir visi kiti, į Žemę nebegriš. Jie tarnavo negausioje Šveicarijai priklausančioje kosminėje flotilėje ir drauge kreipėsi į "Miros" korporaciją. Tie žmonės pasižymėjo dalykiškumu, elgėsi santūriai, geidė skraidinti kuo didesnę laivą ir leisti į kuo ilgesnę kelionę, tačiau Geilei su Džeiku taip ir nepasisekė jų perkąsti. Kariškiai visuomet tarnaudavo sukarintose organizacijose; Žaliame dyje jų septynetukas sudarys vieninteles gink-

luotąsias pajėgas. Bent jau tam tikrą laiko tarpą. Pagal sutartį, pasirašytą su Džeiku, Miros mieste, feodų komplekso, kuriuo, pagal planą, turėjo virsti Žaliamedis, sostinėje-valstybėje, įgulos nariai darbuosis policininkais.

Su iškeltomis sąlygomis Rudolfas Šereris mielai sutiko. Jis su savo žmonėmis taps nuostabiais teisėsaugos atstovais, garantavo kapitonas ir, atrodo, sakė tiesą. Džeikas patikrino jų biografijas. Ištyrė taip kruopščiai, kad būtų aptikęs net neigiamą pažymį, vidurinėje mokykloje suraitytą už klaidų pilną diktantą. Bet šveicarų praeities neteršė nė menkiausia dėmelė. Be to, jie buvo mandagūs, veiklūs ir savo išvaizdą pasitobulinę genetinėmis modifikacijomis. Visi septyni.

Tad kodėl, apie juos mąstant, Geilę apimdamo šioks toks nerimas?

- Kur leitenantas Halbergas? - paklausė ji. Trys įgulos nariai valgydavo šitoje pamainoje, likę keturi - kitoje.

- Jis randa eilinę programos klaidą. - Šereris puikiai suprato anglų kalbą, ir Geilė įtarė, kad panorėjęs kapitonas galėdavo šnekėti ne vien esamuoju laiku.

- Radare? - pasitikslino Todas....